

E. Vilde nim. Tallinna Pedagoogiline Tark'kool.
Pedagoogia ja psühholoogia
materjal

Greg Kõlov
KH-21

E. Vilde nim. Tallinna Pedagoogilise Tark'kooli
pühapäevase osakonna juhataja Arnold Treumann
mälestusi muumende ettevalmistamisest
Est. Vabariigi Tallinna Kõnnakatekoolis
aastatel 1927-1938 ja muumende pedago-
ogide ettevalmistusest aastatel 1939-1942.

Kuuselo

Juhendaja: K. Kõsar

3

Tallinn 1976

Sisukord

Sissejuhatus	1
I Ülevaade Arnold Trummuli elust ja õpingutest.	2.
II Õppematerjalide materjalne baas Tallinna Konservatooriumis	5
III Õppetöö korraldus	9
IV Õpingud Tallinna Konservatooriumis uoolinuumis eialal.	16
V Õppetööde uoode Tallinna Konservatooriumis.	24
Kokkuvõte	27
Konstatud allumestajalide nimiski	28

Ülevaade Arnold Treumuthi elust
ja õpingutest.

Arnold Treumuth sündis poeg nädal's
7. mail 1907 aastal Võrumaal Antsla
vallas Patsyru talus.

Algkooliõpetaja mehele Võrumaal Peeti
algkoolis, mis oli nelja klassiline, järele keda
õppis veel Kaarla 6 klassilises kõrgemas alg-
koolis.

Arnold Treumuthi vanemad ema Henna
ja isa Villu Treumuth said vanadelt,
nii jäi Arnold noorvanemate hoolealaseks.

Eelistatult talupidajate laste hoidmisele
muidugi ei pöördunud, mis oli ka loomulik,
sest kus õppimine nõudnud suurem auke
ja talutööd olidki sööjõude.

Tulvime plaani kehtes noorukid aga
leidis väljapääsu sõjaväes. 1925 aastal
astusid Arnold Treumuth 18 aastalt vaba-
valitsimeelt sõjaväkke.

Noormees määrati Tallinnasse Kohtumäe

teenimise teenistusse. Sina ois Julius Arnold
Treumuthi noormehe ühe õuumaalt poisit nooru
meluga, kel oli soov astuda Konservatooriumi.
Sellest ettevõtmisest rääkides, astus no
Arnold T. 1927 aastal Eesti Vabariigi Tallinna
Konservatooriumi esimesi komisjoni ette.

Enalgu oli noormehel plaan astuda
laukuatorni, kuna juudus igasugune muu-
sugiline ettevalmistus. Tõlugaegse rektor

J. Taum leidis aga, et Arnold T. on väga
hoid eeldusi õppida puhupilli. Nii saigi
Arnold Treumuthist Tallinna Konservatooriumi
uut metssõnu enalgu üliõpilane.

Kõlm aastat õppis A. Treumuth Konservatooriumis, oles samasajast no sõjaväe teenistuses.
1929 aastal muudutas Eesti Vabariigi Ringhõõling
väga noormehi Ringhõõlingu orkestri liikmeteks
värbaamiseks. Ka Arnold Treumuth võttis noormehi
osa ja nii seisid ta Ringhõõlingu orkestri liige.
Selles orkestis tegutses A. Treumuth
nime pensionäri 1968 aastani, oles enimene
metssõnu, roolist ja enu pilliõpilane noormehi-
meisiks.

1930 aastal vabanes õppesest Treumuth
sõjaväe teenistusest ning sõltis uude aega

raamatunõitjana.

1938 aastal lõpetas Arnold Treumann
Kõnnuõppimise üldharulise alul ja
juba 1939 aastal aris taas jätmas õpe-
guid Tallinnas Kõnnuõppimise kooli-
muutuse eialal, mille lõpetas 1942 aastal.

Põhi töökohtade peale õpetust lõpetust
jõi Arnold Treumannile Ringhõõlõngu ees-
ki kuni 1968 aastani.

Sakmannid Ringhõõlõngu eeskiht aris
A. Treumann tööle Eduard Vilde nimelise
Tallinnas Pedagoogilise Instituudi Keelkui-
ri ja muutuse teaduskonna muutuse akade-
mise juhupilli eialal õpetust, millel kõl-
tõttab Arnold Treumann tänu päevani.

Õppeasutuse materiaalse baasi
Tallinna Konservatoorium.

Õpetaja Vabariigi Tallinna Konservatoorium
arutab Tallinna ühelinna, Jõudu väljaku nr. 4 (praegu arutatakse sellest hoonest Tallinna Muuseumi
hoone).

Õppeasutused olid oma aja kohta küllalt
hästi sisustatud, eriti olid need muusika-
kabinetid. Raamatukogu olmasolu A. Tuummiste
panemine ei mäleta, küll aga on meelde jää-
nud suurepärane raamatukogu, mida tõendab
nii vana kui ka uus, et J. B. Bach'i tähtsuse
raamatuid oli palju erinevas väljanduses.

Sordi väljandus ja muud rahvatunnetes
vajaliku konservatooriumi ei olnud. Tunde-
sid ka rahvatunnetes tunnid. Need sellest
hoolimata oli sport konservatooriumi õpilaste
sees auks, sporti ei olnud nii suurt rõõmu kui
ka mitmesugust sporti seltsides, sest kõneleb
ja muusika harrastamine igas suunas juu-
sist, ei olnud aga professionaalset muusikant.

A. Tuummiste mälestuse järgi soovisid ka
mitmeid õppejõude spordiga tegelemist, ei olnud
aga ühust.

Oma ühiseleanduse normaalloomade ei olnud. Õpilased olid ka siis sugulaste juures, na-
kostest või pensionaatidest, ühes, kuni või
enam üliõpilast koos (kui oli võimalik oda-
valt läbi ajada). Cionoskink kind ole küllalt
kallis: 10 - 15 krooni kuus.

Kingi sugust oma sööklot normaalloomade
ei olnud. Võistlamine toimis üldiselt üli-
õpilaste omel käel. Ciondi moodustasid õpilased,
kes said toetust. Rahalist stipendiumi nagu
praegu ei meastud, kuid abivajavate üliõpilaste
selle määrti stipendiumi mitmesuguse toetuse
kõel.

Üks toetus lüü, mida kasutas ka Arnold
Simmuth, oli selline, et üliõpilastele anti
toetusõigused 60 senti päeva peale, nende tõennide-
ga sai kooli läheduses anuvas sööklas süüa.

Tõennides measti toetus selle mõttega, et õpilased
oma raha arjastult ei kulutaks. 60 senti oli aga
piisav summa selleks, et normaalselt tolu anda
päeva süüa.

Sellist toetust kasutasid õppejõud Simmuthi
mõltsuse järgi tema õpetuse ajal veel toetajad
Ela elaanu ja Piomer.

Raha selliskorral väga vähe, nagu seda olid
sõjajärgsed, sai konvalescentium üliõpilastele
kõik, mis võimaldab neil võtta uue Estonia
kontingendist. Need kontingendid leidsid selles
vabatahtlikke annetuseks sel, kuid saadud
summad olid sageli üsna suured. Näiteks
mäletab A. Trummel õhtul, millega ta oli kon-
valescentium ning saadud summa oli siis
324 krooni.

Õppemaks Tallinnas konvalescentiumis oli
igal viisil erinev. Kõrge, viieli ja kolme-
kümnendise õppimise soovi ja pidi aastaks maksma
120 krooni; puhkpillide viisil üliõpilastele
maksid aga 70 krooni; muusikapedagoogiaga
õppimise maksis 120 krooni aastaks.

Arnold Trummel avastas juba kõrge
õppemaks vaenuvõtte üliõpilastele samasuguse,
mis rahastamine võimatuks oli juba.

Saunapäeviti ja puhkuspäeviti sõitsid seltsid lii-
nast välja rahulisse, sellest et täielikult
nautida puhkuse mõnund ja algati 5-6 lii-
neline muusika ansambel, kes siis mängisid
sõitmis ja meelelahutust. Sellised päevad
sõid muusikutele tavapäraselt sisse 7-8 krooni.

Kui tudeng võttis osa ühingi seltsi tegev-

3ert, siis meenib see selb õppemäär ära,
Nadikar Arnold Treumuthi eest meenib õppemäär
Töölisuurimise lühing ja veel mingi selb mille
nime ta valjus si mälata. Kõnnu sai ta
nii siis uatunoidu nunnua, millest pool tänu
õppemäärus, ülejäänud 70 meoni aga istu-
lineus saabus. Teemüis edimoleni ole veel
teisiigi, peale xli nagi esjell sai meeni-
tud andis ne konnateooriumi vaesemokke
äliõpilostele loetust - kōia ne konnateooriis
täielikult kõrgen õppemäärus ja elamises
uinevad uuekond.

Õppetöö korraldus.

Valikute Kõrgkooliõppimise õppeaasta
struktuuri A. Treumann täpselt ei mäleta,
nuid mälestust kohaselt nägi see väga
järgmiselt: õppetöö algas 1. septembril ning
kestis 15. detsembrini, mil algas jõuluvaku-
aeg, mis kehtis kaks nädalat, 2. jaanuaril
õppetöö jätkus ja kehtis kuni juunini kuu
keskpaigani.

Õppeaja kestus õppematerjali üleval
eivalal viies ning polnud kindlalt
piiritletud, võis õppida ka rohkem, kuid
volustusele õppeaeg diploma saamiseks oli
eünevate eüalode järgmine:

- I pehnapilli aloni's 6-7 aastat
- II lüljaloni's 5 aastat
- III aloni ja viuli alal 8 aastat

Õpilased olid jagatud kolme kursusele,
ollesalt edon jõudmisest.

Ka A. Treumet ei omandanud akenkardid, mis astis koonvatsiooni. Kuid õpetuse ajal koonvatsioonis, omandas Arnold Treumet järelelõpetas ka akenkardi koonvatsiooni Tallinna Puhkewõimla Seltsi Esigümnaasiumis „Tallinna Kolledži's“.

1938 aastal õpetas Arnold Treumet Eesti Puhkewõimla Tallinna koonvatsiooni diplomantidele akenkardid, mida tõendavad ka tema järelelõpetatud akenkardi diplomid ja koonvatsiooni akenkardi tõendused.

Diplom.*

Eesti Vabariigi Tallinna Hõimvõime
tunnistab, et

Arnold Treumuth

loputas Eesti Vabariigi Tallinna Hõimvõime
pühapäevade orakonna meistrarve ala nunnuse
heliuustsiini diplomid saavitses etteähtatud
nava ulatuses, diendos eesauud järguistele
liunetele . . .

Arnold Treumuthilt nõutavat üldkoost
toendab Tallinna Rahvaeluolde Seltsi Eragu-
naasiumi "Tallinna Kolledži" loputuunistus.

Eesti Vabariigi Tallinna Hõimvõime
seaduse põhjal orakonna nogu ettepanemisel
Hõimvõime Nõukogu 28. V 1938
otustas tunnustada

Arnold Treumuth, sündinud 7. V 1907 a.,
Hõimvõime loputuust, mille toenduseks
on esitatud Arnold Treumuthi nõeske
heliuustsiini diplom.

* Aruüri originaalid

Tallinn 29. mail 1938. a.

direktor : prof. J. Tamm

inspektor : Jans

üksime õpetaja : prof. J. Tamm

sekretär : Paedrepp.

Tunnistus.*

Selle tunnistuse omajäsen
Arnold Truemušk,
kes on lõpetanud Tallinna Konservatooriumi
pehnapillide osakonna 1938. a.
diplomiga registreeritud Haiglaravimise
osakonna osakonnas diplomileid
töötajastatusega, alates 5. detsembrist
1938 aastast.

Tunnistuse järgi on Arnold Truemušk
Eesti Vabariigi kodanik sündinud 7. mail
1907 aastal.

Tallinn

5. det. 1938. a.

Nr. 487

Haiglaravimise
osakonna
direktor W. Pats

Seeretär A. Päril

* aruand originaalilt

KUNSTNIKKUDE KUTSEÕIGUSE SEADUSE (R199-1935)

§ 10. JÄRELE ON KUTSEÕIGUSLIKKUDELE KUNSTNIKKUDELE

ÕIGUS:

1) Kunstnime nime all võtta vastu sõid, telli-
misi, väljapauna sellekohase seaduse ja mää-
ruste alusel silt, embleem ning muljutada
oma autokopeerist;

2) pidades õpilasi ning anda neile õpetust
omal viisil, vastavalt Haridusministri poolt
antud määrustele;

3) olla kultuurisegelaste - kunstnike
peunõuna lüge;

4) saada valitud kunstorganisatsiooni
lõunaena Eesti Kultuuripeeteli vastava sildapeeteli
valitsemise ja eniuduskoosse.

5) saada soodustusi, mis on sellekohase reedus-
te ja määruste etteotitud kulturi- ja kunst-
tegelastele.

§ 4. Isikuile, kes ei ole registreeritud
autokopeeristamise kunstnikuna, on keela-
tud kunstnime nime all tegeleda.

§ 10 tähendatud autokopeeristamine.

Õpingud Tallinna Konservatooriumis
keeliõpetuse erialal.

Õppides Tallinna Konservatooriumis
pühapäeviti erialal, pumbas Arnold Treumann
süüsi nooruk na pedagoogi tööga. Dimelt kuni
prof. J. Taume oma õpilast sageli arendada
enest. Dagu õppesid A. Treumann ise
meenutab oli ta juurde prof. Taume arsti-
lent. Süt teiniski noorem kuvi pedagoogi
ametis vaski.

Pedagoogi mehe saakumiseks oli na teine
vägaagi oluline põhjus - kirm tuleviku
pärest. Dagu teede jeevad pühapäeviti
gijatel olime sugivad nooruk ja loituse-
sult nooruk hõmbad, oma teinistliku sinendit
ei nuda vist ümri inimele aastokas ett nohe.

Dud elidui põhjend, mis vüsid Arnold
Treumannit meest sisseastumiseks nooruk
ett 1939 aastal. Se noid aga juba
Tallinna Konservatooriumi Pedagoogi
vetudine.

Tasuvõrre tingimused olid mülletuised rasvad.
Etseskiyal pidi olema lõpetatud mõnel ei-
ainel konservatsioon või vähemalt jõe-
süd nõrgemad nunnud.

Curawile ei pääsenud nunnude, kui
pidi olema uude aarti poolt väljaantud tõend,
tõendamiseks seda, et üliõpilasel pole mingit
defekti. Ei pääsenud isegi nõrge lihtsusest
iluvigadega nagu nõrkus küür või muu,
mis ei ole sugugi tähtsustatud tööd.

A. Treumusti avastab avastab konservi nede, et
tulwane õpetaja peab olema nõrgi esimehe-
lik nii oma teadmisega kui ka füüsilisega.

Curawile ise nägi välja järgmine:

a) kontrolliti õpilaste ümberkaudset ümbrust,
selleks loodi ülevaade, kas mis nõrgelt või
mõeldelt mingi andid ning see tuli järele
leulda, tuli ne ära avada, mis andid ne
on;

b) teise uetena mängiti ülevaade mitme-
suguseid vüse, mille etseskiya pidi järele
leulda;

c) kontrolliti ka rütmid tunnetust;

d) nõuti helikorgi kasutamise oskust
(näitks loul algab mitte mull märeost,
nunnude tuleks anda helikorgi abil leuljak-

le õige kääle näite?);

e) õpilaste aut. ühingi võõra meelise meloodia, mis tuli ulatavil maha mängida.

1939 aastal oli soovijaid Tallinna Kõnnuataoõuunü Pedagoogise teaduskonnas 18 inimest, vastu võeti 10 ja lõpetas neist ainult 4 üliõpilast.

Selle konna õpetajaks olid:

Arnold Treumann

Artur Jalake

Paul Jauisk

Mela (Boone)

Õppesõud A. Treumanni auvates süsnes Pedagoogise teaduskonnas õppurik es jomine kosmus xllis, et väga palju nõuti pillide oskust.

Õpik : a) vahke pumpehapiilli

b) ülek vana pumpehapiilli

c) keelpillidest õpik

tsellot 2 aastat

viulit 1 aasta

kontsebam 1 aasta

Õpiti nõ sümfoonia kui ka puhkpilli
orkestri orkestreerimist ja dirigee-
rimist, saamisi ka koori juhtimist.

Eelained õpiti:

- 1) koolimuusika litraatuur
- 2) koorimuusika litraatuur
- 3) koori harmoonia
- 4) koori õpetamist ja juhustamist
- 5) kooliorkestri orkestreerimist
- 6) kooliorkestri juhustamist
- 7) koolilaulu õpetamise meetodid
- 8) koolilaulu õpetamise praktikad
- 9) lauluorkest
- 10) diatooni ja deklamatsioon
- 11) viiulipillide orkest ja kantselamist
- 12) puhkpillide orkest ja kantselamist

Üldained:

- 1) algkõviat ja solfedžot
- 2) harmoonia
- 3) pillide tundmist
- 4) orkestriõpetust
- 5) muusika ajalugu
- 6) muusika ajalugu ja oskustid
- 7) kloori kaasmängu
- 8) häälalundlik tundmist, fono-
loogiat ja kantselamist
- 9) üldalused

Pedagoogilisi üldaineid õpiti tolle aeg-
ses Tallinna Pedagoogiünnis (praeguse
C. Vilde nimelise Pedagoogilise Tarkuskoolis)

Õpilaskst, kes soovisid omendada pedo-
googilist haridust, kuid kes ei õppinud
Tallinna Pedagoogiünnis, moodustati
ei grupp. Arnold Treumuthi meeskonda
kohalt kuulus sellise gruppi õpilasi
Tarna Kunstnärite koolist, Tallinna Peenikse-
koolist, Tarku ülikoolist ja Kõnnuakooli-
mist.

Ained, mida õpiti Tallinna Pedagoo-
giünnis, ja millele korraldati seal ka eksam,
olid järgmised:

- 1) üldpedagoogiline
- 2) üldmetoodiline
- 3) didaktiline
- 4) koolitaviskoid
- 5) pedagoogiline ajalugu

Tallinna Pedagoogiünnist seodi õpetaja-
kandidaatide järele, millele oli alg-, kes-
ja kutkoolide õpetajakandidaatide kandi-
datuur.

Pärast õpetamist pidid õpilased töötama
uus aastat õpetajakandidaatideks.

Viie aasta möödunud jidi aol, ues lõõs
õpetaja kandidoot, en'ama koidusaindke-
riinule amandi kandidooti lõõsolt.

Elliaiskeurem õhust, sll amandi põlyal,
kas kunnolade kandidoot lõõsõgaslinum
pedagoogia ed' mitte.

Õiguline tunnistus.¹

Tallinna Konservatooriumi tõendab, et Arnold Tunnustik on õppendanud võtla eest-
meel Tallinna Konservatooriumi aoolimuu-
sina eiala aurnu helikunstniku diplomii
saamises osalehtnud õppereva elotus
järguistele kiinutele ...

Tunnistuse järgi on Arnold Tunnustik
õppendanud 7. mail 1907 aastal ja tema
üldharidust, mis on konservatooriumi heli-
kunstniku diplomiga lõpetamises osetan,
tõendab Tallinna Rahvaülikooli Seltsi Co-
gumnaaniumi "Tallinna Kolledži" lõpetamises-
tus.

Ülal toodud ja Tallinna Konservatooriumi
seaduse ning E.O.² Haridusdirektori 17. juuni
1942. a. juhendi põhjal tunnistab Tallinna

1 - arakii originaalilt

2. - Eesti Oma valituse

Kõnnuotsuime Diener Arnold Treumethi
Tallinna Kõnnuotsuime heliüksuse dip-
lõmiga lõpetanud, mille tõenduseks on esetja
antud näesolev ajutine tunnistus.

Tallinn 1. juulil 1949.a.

Nr. 511

reuter Juhon Aasia
seureta - anistent J. Treumeth

Õppesõudude aegade
Tallinna Konservatooriumis.

Konservatooriumi vanarektor sentorius
oli prof. J. Tamn. Arnold Treumuthi
mäletab, et prof. Tamn oli kunstiga-
nõuetekohaselt õpetajaga ja kindle väega
juht, aeda aitasid ja kehtid aia
Konservatooriumi õppesõud ja õpilased.

See J. Tamn loomus sentori ametist
teenis Konservatooriumi juhtimises nga-
der, pidevalt vahelduend sentorid, kuid
kindlat vorda ei tundunud enam jalule
minna.

Õppesõud Treumuthi mäletab aega,
mil sentorius oli J. Rast, kes oli väga
pehme loomuga inimene ega muutnud
mudagi nõustade ega juhtide.

J. Rastu ajal oli Konservatooriumis
valitunud täielik kaos, mis hõlmas kõiki
mugavusi aias ei muutunud mõne aini-
muse loomulikuks jume, kuid see,
mis kõn kõnnulüüa ja üldse: "Oh,
küll on igavene hõbe!"

"Kuid õppejõuna oli prof. J. Havia
sunnipärane," meenutab A. Treumann.
Prof. J. Havia andis sümfoonia orkestri
omestatsiooni ja juhtimist.

Puhkpilliorkestri juhtimist õpetas Oskar;
koos juhtimist Gustav Cumerous;
klaverit Amanda Jensen;
muusikafahvri prof. Kuuma.
Eiaine hõlmamisel andis Adolf Pedo,
kes oli A. Treumannile auaste, mis andi-
nimeid pedagooge. A. Treumann kõi-
das A. Pedo juures just uude, et ta
andis õpilastele alati rõõmsust ise nõi-
muu loetavustade ja loovalt rühade
õpitavate. Täielikult vastandis Pedo-
le oli sama aine õppejõud Ainoelien
Lull, millel olid iga nõiastuue lokeu-
denduse suud, rehtid⁴ ja see järest
järele Lulli õpilond liiki järani, kuu
puudusid isikivaatõ⁴ kogemused.

Pedagoogia eiaine mabodit andis
Riho Päh, kes oli A. Treumannile auaste
sunnipärane isikuu nõi pedagoogia
nõi na inimene.

Õppesõud A. Treumannil on üldiselt
kõigist konservatiivsema õppesõududest
head mälestused ja ta meenutab neid
sunn lugupidamisega, et neist kõigil
oli midagi oma õpilastele ande.

Konnoote.

Käesoleva konnoote' annab ülevaate
C. Vilde nim. Tallinna Pedagoogilise Lühikui-
di puhkuspilli viiale õppejõu Arnold Treu-
muki elust ja õpingutest Tallinna Konserv-
atooriumis.

Töös on nähtud kodulinu puiseodi
õppimisküsimusi, on antud ülevaade
Tallinna Konservatooriumi materiaalsest
baasist, õppejõudude koostisest ja õppe töö
korraldusest. Lühiaegne töö on koostatud
peamiselt ühe allamarkijale põljal, siis
nõuavad töös nähtavad teemad täpne-
samist ja korigeerimist järeldest õiguse
luuakse.

Haritadud allinuskjalide
nimiski.

1. Autou poolt lõbivõidud 2 inkogjeend.
2. Eesti Vabariigi Tallinna Konservatooriumi poolt väljaantud heliõuesuun diplom 1938.a.
3. Eesti Vabariigi Haideõuesuuniskõue poolt väljaantud suuniskus 1000 õuesuun
õueõiguse õedõuga 1938 aastast.
4. Tallinna Konservatooriumi poolt välja
antud õueõue suuniskus, 1942 aastast.